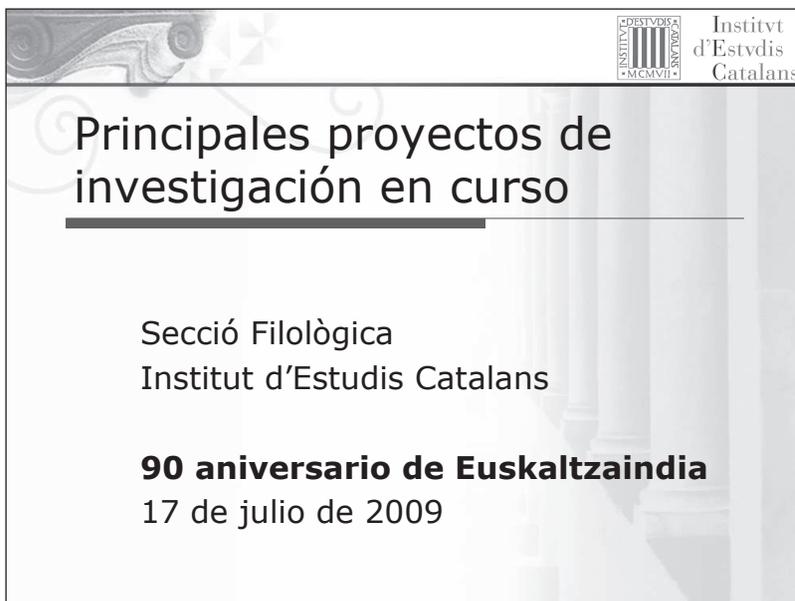

Principales proyectos de investigación en curso

MARTÍ, Isidor
Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica

Institut
d'Estudis
Catalans

Principales proyectos de investigación en curso

Secció Filològica
Institut d'Estudis Catalans

90 aniversario de Euskaltzaindia
17 de julio de 2009

Institut
d'Estudis
Catalans

Dos grandes apartados

- I. Proyectos directamente relacionados con la normativa
- II. Otros proyectos de investigación lingüística, filológica y literaria

Institut
d'Estudis
Catalans

I. Proyectos directamente relacionados con la normativa

- Gramàtica de la llengua catalana*
- Segunda edición del *Diccionari de la Llengua Catalana* (DIEC)
- Nomenclátor oficial de toponímia
- Propuesta de estándar oral
- Terminología: normalización por medio del Consell Supervisor del Termcat

Gramàtica de la llengua catalana

Institut
d'Estudis
Catalans

- Dir.: Dra. Gemma Rigau. Oficina de Gramàtica (Dir.: Dr. Manuel Pérez Saldanya). Comissió de Gramàtica.
- Actualización de la gramática normativa catalana: 2ª parte. Sintaxis. Intervención destacada del Dr. Joan Solà. Iniciada el 2002.
 - Documentación por la Oficina de Gramàtica (corpus informatizado de obras gramaticales CIOG: 4250 docs), consultas puntuales a lingüistas externos, redacción inicial por una ponencia, discusión en la Comissió de Gramàtica (150 reuniones), enmiendas y aprobación en el pleno de la Sección.
 - Parte de los principios de la codificación de P. Fabra: diasistemática, composicional, ampliamente integradora de la variación geográfica y social.
 - Exposición de tono orientativo más que prescriptivo.
- 1ª parte (provisional) consultable en línea desde 2002. Dir.: Dr. Joan A. Argenter (1996-2002).
 - Fonètica y fonologia
 - Morfologia flexiva
 - Formació de paraules
 - Ortografia

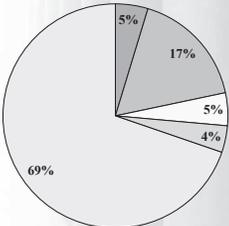
Extensión prevista de cada parte

Institut
d'Estudis
Catalans

- V. SINTAXI (EN CURSO)**
- 1. Introducció a la sintaxi i conceptes generals
- 2. El nom i el sintagma nominal
- 3. L'adjectiu i els sintagma adjectiu
- 4. Els determinants
- 5. Els quantificadors nominals
- 6. Els pronoms personals
- 7. La preposició i el sintagma preposicional
- 8. L'adverbi i el sintagma adverbial
- 9. La predicació verbal
- 10. La predicació no verbal
- 11. Les oracions passives i les impersonals
- 12. L'oració composta. Coordinació i subordinació
- 13. Les subordinades substantives
- 14. Les subordinades relatives
- 15. Les construccions comparatives i consecutives
- 16. Les subordinades circumstancials
- 17. Les construccions perifèriques i les subordinades no circumstancials
- 18. El temps, l'aspecte i el mode.
- Les perífrasis verbals
- 19. La modalitat oracional I. L'oració declarativa. Ordre bàsic i construccions marcades
- 20. La modalitat oracional II. La negació
- 21. La modalitat oracional III. Les oracions interrogatives i exclamatives. La interjecció
- 22. La connexió discursiva

Porcentaje sobre el total de 1.270 pág.

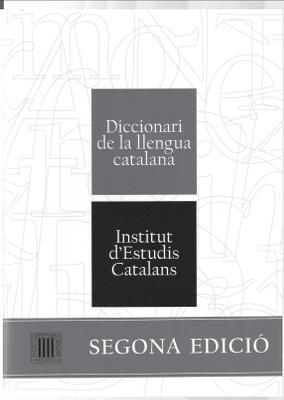
Categoría	Porcentaje
Fonètica i fonologia	5%
Morfologia flexiva	17%
Formació de mots	5%
Ortografia	4%
Sintaxi	69%

Segunda edición del Diccionario de la Lengua Catalana (DIEC)

**Institut
d'Estudis
Catalans**

- Dir.: Dr. Joaquim Rafel. Oficines Lexicogràfiques y Comissió de Lexicografia.
- Implicación de especialistas de todas las secciones del IEC
- Actualización de la 1ª edición (1995; reimpr. 1996, 1997)
- Obra académica de referencia normativa
- Consultable y actualizada en línea

Algunos datos y ejemplos

**Institut
d'Estudis
Catalans**

	DGLC	DIEC1	DIEC2	DIEC2 / DIEC1
Nombre d'articles	51.791	67.566	69.988	+2.422
Nombre de subentrades	8.643	17.000	17.343	+343
Nombre d'accepcions	75.522	120.000	132.460	+12.460
Nombre d'exemples	37.903	44.000	50.234	+6.234

DGLC: Diccionari general de la llengua catalana, de Pompeu Fabra, publicat el 1932
DIEC1: Primera edició del Diccionari de la llengua catalana de l'IEC, publicada el 1995
DIEC2: Segona edició del Diccionari de la llengua catalana de l'IEC, publicada el 2007

Variants dialectals incorporades al DIEC 2

Andorranismes

arrest *m.* Acord de caràcter general que adopten alguns comuns d'Andorra generalment un cop l'any.

foc i lloc *m.* Contribució de caràcter communal d'Andorra que es fa per raó de la casa com a lloc de residència.

nunci nùncia *m. i f.* Conseller de l'Administració pública d'Andorra.

tabac espallitat *m.* Tabac sense els nervis de les fulles, preparat per a ser transformat en cigaret.

Valencià

alfarà *m.* Ictèria.

camalets *m. i pl.* Saragüells.

marraixa *f.* Garrifa.

rail *m.* Arrel.

Baleà

balle batessa *m. i f.* Battie.

esbrellar *v. tr.* Obrir violentament.

gin *m.* Ginebra.

ido *conj.* Doncs.

Bales perdudes, cotxes bomba, liftings i d'altres novetats

Alatolà *[pl. -às] m.* Teòleg musulmà que pertany al nivell més alt de la jerarquia religiosa xilita i que és reconegut com a capaç d'establir nova jurisprudència.

Aixecar acta *(...)* Estendre acta.

Bala perduda *(...)* a) Bala llançada a l'atzar. b) *m. o f.* Persona de poc seny, que s'ha perdut pel seu mal cap.

Bingo *m.* 1 Plena. 2 Local on es juga al bingo. 3 *interj.* Crit amb què s'anuncia el guanyador del joc del bingo.

Box *[pl. boxes]* Lloc destinat a l'assistència tècnica i als serveis auxiliars dels automòbils o motocicletes que participen en una cursa.

Cotxe bomba *(...)* Vehicle en el qual s'ha instal·lat un artefacte explosiu amb la intenció de realitzar un atentat a la via pública.

Lifting *m.* Operació d'estirar la pell per a fer-la esdevenir llisa, quíricament o amb un producte cosmètic.

Mòdem *[angl. modem, que prové de la sigla MODEM, 'modulador-demodulador'] m.* Dispositiu que converteix els senyals digitals en senyals analògics, i viceversa, per a transmetre'ls per via telefònica o radiofònica.

pixel *m.* Unitat mínima d'informació en què resulta dividida una imatge en sotmetre-la a un escorbtrage electrònic.

pizzer pizzeria *m. o f.* 1 Persona que s'ocupa de fer pizzes. 2 Persona que reparteix pizzes a domicili.

tsunami *m.* Onada lliure transoacànica de gran potència, produïda per una commoció sísmica, que en atnyerir la costa adquireix dimensions gegantines de desenes de metres i fa efectes catastròfics.

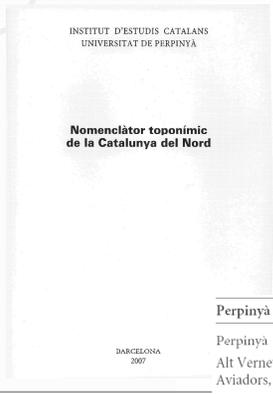
urbanita *aq. i m. i f.* Que viu en una ciutat, d'acord amb els costums de la ciutat.

xador *m.* Peça de vestir àmplia i generalment de color negre amb què algunes dones musulmanes es cobreixen el cap i el cos i, de vegades, la cara.

Institut
d'Estudis
Catalans

Nomenclàtor toponímic de la Catalunya del Nord

- Informaciones del Dr. Joan Peytavi
- Colaboración con la Universidad de Perpinyà
- Incluye àrea occitana de la Fenolheda o Fenolhedés
- Transcripción fonética (evitar pronunciaciones erróneas influidas por las grafías oficiales en francés: última columna derecha).

	Perpinyà			Rosselló
Perpinyà	<i>nucli</i>	[pɔʁpiˈɲa]		<i>Perpignan</i>
Alt Vernet, l'	<i>barri</i>	[ˈlaʎβɔʁˈnet]		<i>Le Haut Vernet</i>
Aviadors, els	<i>urb.</i>	[ɔʎzɔβiɔˈðos]		<i>Les Aviateurs</i>
		<i>altr.</i> [ɔʎzɔβiɔˈɔus]		
Baix Vernet, el	<i>barri</i>	[ɔʎˈβaʒβɔʁˈnet]		<i>Le Bas Vernet</i>
Bajoles	<i>edif.</i>	[bɔˈʒolɔs]		<i>Bajoles</i>

Institut
d'Estudis
Catalans

Propuesta de estándar oral

- Publicados los 2 primeros apartados, consultables en línea:
 - [Fonètica](#) (1990; 3a ed. 1998, 5a reimpr. 2009)
 - [Morfologia](#) (1992; 4a ed. 1998, 5a reimpr. 2009).
- En curso avanzado de elaboración los correspondientes a **sintaxis** y **léxico**: subcomisiones presididas respectivamente por el Dr. Antoni M. Badia i Margarit y el Dr. Joan Veny.

 Institut
d'Estudis
Catalans

Normalización terminológica

- ❑ El Consell Supervisor del Centre de Terminologia TERMCAT es el órgano encargado de la normalización de los neologismos terminológicos
- ❑ Presidido por el Dr. Joan Veny, cuenta con asesores geolingüísticos de la Secció Filològica, representantes de las Oficines Lexicogràfiques y especialistas de varias secciones del IEC.
- ❑ Sesiones quincenales.
- ❑ Neoloteca: consulta en línea de términos normalizados.
- ❑ *La normalització terminològica en català: criteris i termes 1986-2004* (2006). Más de 6.000 neologismos.

 Institut
d'Estudis
Catalans

II. Otros proyectos de investigación lingüística, filológica y literaria

Sobre la época contemporánea

- Diccionari del Català Contemporani (DCC)
- Observatori de Neologia (OBNEO)
- Obres Completes de Pompeu Fabra
- Atlas Lingüístic del Domini Català (ALDC)
- Llengua i territoris a Ponent i l'Alt Pirineu
- La revernacularització del català a la ciutat de València

Sobre otros períodos históricos

- Glossarium Mediae Latinitatis
- Patronymica Romanica
- Corpus informatitzat del català antic (CICA)
- Vocabulari de Llengua Catalana Medieval
- Diccionario histórico de los italianismos en la lengua catalana
- Obra lingüística de Antoni Febrer i Cardona

Filológicos y literarios

- Estudis Romànics
- Epistolari de Josep Sebastià Pons
- Obra completa de Santiago Rusiñol
- L'espai segons el veien i el pensaven els grecs

Institut
d'Estudis
Catalans

Diccionari del Català Contemporani (DCC)

- Dir.: Dr. Joaquim Rafel
- Dos fases:
 - Creación de recursos lingüísticos:
 - Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC)
 - 1832-1988; 52.371.944 palabras texto (56% no literario); 149.185 lemas.
 - Base de Dades Lexicogràfica (BDLex)
 - Los 13 diccionarios más relevantes de los siglos XIX-XX
 - Descripción lexicográfica:
 - Diccionari descriptiu de la llengua catalana (DDLCC)
 - Fase preparatoria: 1998
 - Inicio redacción sistemática (no por orden alfabético): 1999
 - Julio 2009: 55.000 artículos (total unos 100.000)

Institut
d'Estudis
Catalans

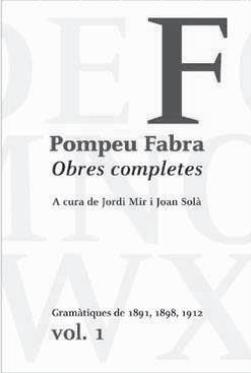
Observatori de Neologia (OBNEO)

- Dir.: Dra. M. Teresa Cabré i Castellví
- Colaboración con la Universitat Pompeu Fabra
- Análisis de los neologismos de amplia difusión que aparecen en textos de lengua general en catalán
- Vaciado sistemático de la prensa catalana, los medios de comunicación audiovisuales y textos escritos no mediatizados por revisión lingüística (7.226 neologismos en 2007-2008)
- BuscaNeo: gestor de diccionarios + buscador de neologismos (vía Internet)
- Sistema d'Extracció Automàtica de Neologismes (SEXTAN)
- NEOXOC: Xarxa de Neologia Catalana, con nodos universitarios en todo el territorio
- NEOROM: Red de Neología Románica
- I Congreso Internacional de Neología de las lenguas románicas (IEC, 7-10 mayo 2008)

 Institut
d'Estudis
Catalans

Obres Completes de Pompeu Fabra

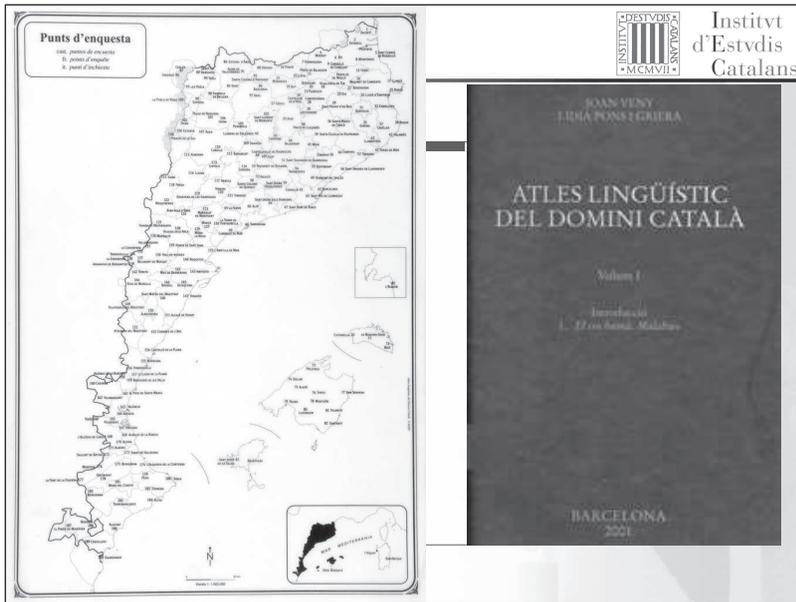
- Dir.: Dr. Joan Solà y Jordi Mir
- Colaboración con la Generalitat de Catalunya y el Govern de les Illes Balears
- Iniciado el año 2002
- Amplio grupo de colaboradores: más de 20 especialistas
- 9 volúmenes, de los que han aparecido los 5 primeros.

 Institut
d'Estudis
Catalans

Atlas Lingüístic del Domini Català (ALDC)

- Dirs.: Dr. Joan Veny y Dra. Lúdia Pons. Inicio: Dr. Antoni M. Badia i Margarit y Dr. Germà Colón (1952).
- Base de datos con las respuestas al cuestionario (2.452 preguntas) codificadas, convertibles en transcripción fonética y ortográfica, de 190 localidades.
- Explotación cartográfica.
- Colección de Etnotextos (1998) registrados en cinta magnetofónica.
- Vol. I (2001), II (2003) y III (En preparación vol. IV: El camp i els cultius. 200 mapas, 921 ilustraciones

Petit Atles Lingüístic del Domini Català (2007)

- Versión reducida del ALDC
- Orientado al mundo educativo
- Primer volumen:
 - 104 mapas
 - Fonética, sintaxis, morfología, léxico.
 - Comentarios explicativos.
- En preparación 2º vol.: 162 mapas.

Llengua i territori a Ponent i l'Alt Pirineu

Institut
d'Estudis
Catalans

- Dir.: Dr. Ramon Sistac
- Estudio del patrimonio etnolingüístico del Pirineo y Prepirineo occidentales y del norte de la Franja oriental de Aragón
- Trabajos recientes y en curso:
 - Mapificación y edición ortofotográfica de la toponimia de la Alta Llitera y la Baixa Ribagorça
 - Estudio integral del dialecto pallarés (proyecto Aixalda)
 - Encuestas (18 encuestadores) en el Pallars Sobirà el 2008.
 - Preparación de la edición de etnotextos de la Alta Ribagorça

La revernacularització del català a la ciutat de València

Institut
d'Estudis
Catalans

- Dir.: Dr. Brauli Montoya
- Observar si se ha reintroducido el catalán como lengua familiar en las familias cuyos niños asisten a escuelas de inmersión lingüística.
- Cuestionario a padres, alumnos y profesorado de los centros escolares

 Institut
d'Estudis
Catalans

II. Otros proyectos de investigación lingüística, filológica y literaria

Sobre la época contemporánea

- Diccionari del Català Contemporani (DCC)
- Observatori de Neologia (OBNEO)
- Obres Completes de Pompeu Fabra
- Atles Lingüístic del Domini Català (ALDC)
- Llengua i territori a Ponent i l'Alt Pirineu
- La revernacularització del català a la ciutat de València

Sobre otros períodos históricos

- **Glossarium Mediae Latinitatis**
- **Patronymica Romanica**
- **Corpus informatizat del català antic (CICA)**
- **Vocabulari de Llengua Catalana Medieval**
- **Diccionario histórico de los italianismos en la lengua catalana**
- **Obra lingüística de Antoni Febrer i Cardona**

Filológicos y literarios

- Estudios Romànics
- Epistolari de Josep Sebastià Pons
- Obra completa de Santiago Rusiñol
- L'espai segons el veien i el pensaven els grecs

 Institut
d'Estudis
Catalans

Glossarium Mediae Latinitatis

- Dir.: Dr. Joan A. Argenter, sucediendo al Dr. Joan Bastardas
- En colaboración con la Institució Milà i Fontanals (CSIC) y la Universidad de Barcelona
- Léxico latino específico de fuentes catalanas entre los siglos IX y XII.
- Amplia información lingüística sobre el latín medieval y el catalán preliterario, con notas de carácter arqueológico y sociocultural.
- En elaboración el fascículo 10 (letra E)
- Terminada la edición multilingüe (catalán-castellano-inglés) del 1r volumen (letras A-D)
- Informatización del corpus y finalización del índice léxico y conceptual de los *Orígenes históricos de Cataluña*, de Josep Balari

Institut
d'Estudis
Catalans

Patronymica Romanica

- Dir.: Dr. Antoni M. Badia i Margarit
- Corpus de materiales antroponímicos catalanes
- Participación en un proyecto panrománico
- Base para un futuro diccionario de apellidos de lenguas románicas y de la lengua catalana

Institut
d'Estudis
Catalans

Corpus informatitzat del català antic (CICA)

- Dir.: Dr. Josep Martines
- Asesor: Joan Torruella (UB)
- Apoyo: proyecto IVITRA (Universitat d'Alacant)
- Finalidad: Gramática descriptiva del catalán antiguo (esp. sintaxis)
- De los orígenes al siglo XVI
- Consultable en línea

Institut
d'Estudis
Catalans

Vocabulari de Llengua Catalana Medieval

- Dir.: Dr. Germà Colón
- Estudio y publicación de los materiales lexicográficos que cedió en herencia al IEC el profesor Lluís Farauo de Saint-Germain
- Fuentes literarias y no literarias (medicina, cocina, astronomía, derecho, Cancelleria, etc.)

Institut
d'Estudis
Catalans

Diccionario histórico de los italianismos en la lengua catalana

- Dir.: Dr. Joan Martí i Castell. Investigador: Dr. Yorick Gómez Gane
- Diccionario temático
- Recolección de los italianismos del catalán por campos semánticos
 - Arte y cultura
 - Vida militar
 - El mar
 - La economía
 - La vida social
 - La vida privada
- Comparable a otras obras como J. H. Terlingen, *Los italianismos en español*.

 Institut
d'Estudis
Catalans

Obra lingüística de Antoni Febrer i Cardona

- Dir.: Jordi Carbonell
- Vol. VII: *Preceptiva i poètica* (2008)
- Diccionari menorquí, espanyol, francès i llatí* (2001)
- Obres gramaticals* (2004)
- Otras aportaciones editadas por Publicacions de l'Abadia de Montserrat

 Institut
d'Estudis
Catalans

II. Otros proyectos de investigación lingüística, filológica y literaria

Sobre la época contemporánea

- Diccionari del Català Contemporani (DCC)
- Observatori de Neologia (OBNEO)
- Obres Completes de Pompeu Fabra
- Atlas Lingüístic del Domini Català (ALDC)
- Lengua i territori a Ponent i l'Alt Pirineu
- La revernacularització del català a la ciutat de València

Sobre otros períodos históricos

- Glossarium Mediae Latinitatis
- Patronymica Romanica
- Corpus informatitzat del català antic (CICA)
- Vocabulari de Lengua Catalana Medieval
- Diccionario histórico de los italianismos en la lengua catalana
- Obra lingüística de Antoni Febrer i Cardona

Filológicos y literarios

- **Estudis Romànics**
- **Epistolari de Josep Sebastià Pons**
- **Obra completa de Santiago Rusiñol**
- **L'espai segons el veien i el pensaven els grecs**

Institut
d'Estudis
Catalans

Estudis Romànics

- Dir.: Dr. Antoni M. Badia i Margarit (desde el 2000) y Dr. Joan Veny (dirección adjunta)
- Fundada en 1947 por Ramon Aramon
- Revista de lingüística, filología y crítica literaria de toda la Romania.
- Artículos, reseñas y crónica.
- Acaba de aparecer su vol. XXXI (2009)

Institut
d'Estudis
Catalans

Epistolari de Josep Sebastià Pons

- Dir.: Dr. August Bover
- Se han transcrito las cartas de los años 1940 y 1950
- Primeras publicaciones en la Catalan Review 21 (2008)

Obra completa de Santiago Rusiñol

Institut
d'Estudis
Catalans

- Recuperación íntegra de la obra literaria de Santiago Rusiñol
- Edición normalizada con estudios introductorios y sistema de referencias
- Plan: 6 vols:
 - Prosa
 - Novelas
 - Artículos
 - Teatro
 - Epistolario y entrevistas
 - Album cronológico. Catálogo bibliográfico. Índices.

L'espai segons el veien i el pensaven els grecs

Institut
d'Estudis
Catalans

- Dir.: Dra. Montserrat Jufresa
- Estudio de la noción de espacio en la cultura griega: evidencias escritas, representación iconográfica, organización arquitectónica y urbanística, con especial énfasis en el análisis de las interacciones entre todos estos campos (palabra, imagen, espacio físico).
- Contactos con proyectos similares:
 - Programme CIRCE (Dr. Fr. de Polignac; EHESS, París)
 - Seminario de Iconografía Clásica (Univ. Complutense: Dra. M. Isabel Rodríguez)
 - Grupo de investigación sobre la recepción del teatro ático en la antigüedad (Universidad de Barcelona: Dr. Carles Miralles)

